

Local Parroquial (Antiga Rectoria)/El Castell

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: C/ Dr. Cisneros, núm. 8. La Pobla de Lillet

Coordenades:

Latitud: 42.24429
Longitud: 1.97443
UTM Est (X): 415390
UTM Nord (Y): 4677409

Classificació

Número de fitxa: 08166 - 20
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle: XIV-XVIII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: NNSS.: Annex II: edificis, obres i espais verds a conservar, núm. 19.
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 5576102DG1757N0001QP

Fitxes associades:

[Restes del recinte emmurallat
Santa Maria de la Pobla de Lillet](#)

Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dc., 20/05/2009 - 02:00

Descripció

Es tracta d'un edifici de planta irregular, distribuït en quatre nivells (planta semi-soterrània, planta baixa, i dues plantes pis -la darrera amb altell-) i cobert amb teulada a dos vessants amb el carener disposat en sentit nord-sud. Mostra tres façanes, ja que pel costat sud afronta amb l'església i amb un pas o carreró cobert que comunica el carrer Cisneros amb la plaça de l'església. Les entrades a aquest carreró són a través de dues obertures (una a cada façana) fetes en arc rebaixat de pedres allargades col·locades en sardinell. Aquest pas és fet en la mateixa estructura de l'edifici, o sigui que està delimitat pel mur de l'església al costat sud i per aquest edifici pel costat nord (on també hi té una porta d'accés), a més està cobert per un forjat de bigues de fusta i revoltos d'obra. Pel que fa a l'edifici, la façana principal és la que dona al carrer Cisneros (abans carrer del Castell), és de menor alçada que la resta, ja que en aquest punt la cota del terreny natural és més elevada, comportant que aquest frontis presenti un nivell de planta menys. Al costat de l'obertura del carreró hi ha la porta principal d'accés a l'edifici, que obra a nivell de la planta baixa, i que està conformada per una llinda plana formada per cinc peces de pedra treballada i muntants del mateix material, conserva escasses restes de ornamentació consistents en una petita motllura a l'angle interior. La resta, són simples obertures rectangulars sense cap element arquitectònic diferenciador, hi ha una gran finestra a la planta primera i a sobre dos balcons. A les altres dues façanes trobem una porta d'entrada a cadascuna, ambdues obren al mateix espai interior. En conjunt trobem dos tipus d'obertures, la senzilla obertura rectangular i l'obertura en arc rebaixat construït per pedres allargades col·locades en sardinell. A la façana de la plaça de l'església hi ha una obertura que dona a un balcó amb voladís de fusta i coberta de teula àrab, es tracta d'un element recent, però que sembla que vol reproduir el que hi havia hagut amb anterioritat. Cal dir, que les reformes realitzades els darrers anys han comportat modificacions en algunes de les obertures per tal d'uniformitzar-les. Pel que fa a l'estructura interior, la planta semi-soterrània és de mides molt menors que la resta, ja que pel sud té el carreró i per l'est també és més petita, probablement pel mateix terreny natural; és una planta distribuïda en diferents nivells, destacant-se que de les tres estances en que està compartimentada, dues d'elles són cobertes amb volta feta amb encofrat de pedres. La planta baixa, també és més petita pel costat sud, on hi ha el carreró; en aquesta es distingeix clarament que es tracta d'una estructura de dos cossos paral·lels (perpendiculars a la façana principal) separats per un potent mur de càrrega que es desenvolupa fins al darrer pis. L'escala d'accés d'aquest nivell a la planta primera encara conserva part de l'estructura de graons de pedra. Del primer pis cal ressaltar que es conserven part dels falsos sostres de guix, amb restes de motlures i alguns detalls florals. En aquest nivell, on hi ha actualment la gran sala d'estar-menjador, es correspon molt probablement amb l'espai on originàriament també hi havia hagut la gran sala; en el mur est hi ha un rebaix allargat coronat per un arc monolític de pedra que podria correspondre a l'espai d'un rellotge empotrat.

Observacions:

Els darrers anys s'ha rehabilitat i adaptat totalment al nou ús.

Tot i que la construcció de la rectoria data d'entre els segles XVII i XVIII, en el subsòl i potser part dels fonaments poden conservar restes de l'antic castell-palau dels Mataplana.

Història

Aquest edifici es correspon amb l'antiga rectoria (l'actual està situada molt a prop, al costat est de l'església), tot i que també és conegut com "El Castell". Aquest fet es deu a que el seu emplaçament, junt amb l'espai que ocupa l'església parroquial, és l'indret on es va construir el castell-palau dels Mataplana arran de l'atorgament el 1297, de la carta de poblament, llibertats i franquesses de la Pobla de Lillet per tal de poblar el lloc. El paratge escollit era l'anomenat "Pujol"; on en el seu punt més alt, a més del castell-palau, al segle

XIV s'hi construí una petita capella castral dedicada a Sant Antoni. El castell de la Pobla de Lillet fou residència habitual dels senyors de Mataplana almenys gran part del segle XIV. A finals del segle XV en el decurs de la guerra civil catalana, la Pobla fou assaltada i cremada; no sabem si és aquest l'incendi que s'esmenta a la bibliografia que va afectar considerablement aquests edificis. A partir de finals de segle XV hi ha molt poques referències, i potser una de les darreres mencions és un document del 1618, és la venda d'una casa "dejús lo castell de la Pobla...". Al 1735 ja s'havia construït la rectoria, ja que consta com a tal en el cadastre de les cases de la vila i terme de la Pobla de Lillet; en aquesta referència cadastral hi consta la nota "antes de 1716". Així hem de situar la construcció de la rectoria entre finals del segle XVII i inicis del segle XVIII, període força coincident a la construcció de l'església parroquial de Santa Maria de Lillet. Aquesta església s'inaugurà com a parroquial el 1748, abans ho era l'església del Monestir de Santa Maria de Lillet, fet que també va comportar el canvi de residència del rector, establint-se en aquest edifici adossat a la nova església.

El 1997 es va fer la modificació puntual de les Normes Subsidiàries de planejament per al canvi de qualificació urbanística de la finca, per tal de que l'església es pogués vendre l'edifici, ja que amb la nova rectoria, l'antiga restava tancada, sense ús i en mal estat, i no se'n podien fer càrrec. El nous propietaris l'han reformat i habilitat totalment per al seu nou ús com a allotjament rural de luxe.

Tal i com s'ha dit, la fesomia que té aquest edifici és el resultat de la construcció de la rectoria de finals del segle XVII-principis del XVIII, quasi simultàniament a l'edificació de l'església parroquial, i de fet gran part de la seva estructura sembla correspondre a aquest període cronològic, tot i això, no podem obviar el singular emplaçament on està ubicat. Llavors no es pot descartar que algun dels murs i paraments de l'edifici, siguin restes d'estructures reaprofitades del castell-palau dels Mataplana.

Bibliografia

DALMAU, R., CATALÀ, P. (1976): Els castells catalans. Dalmau ed., Barcelona.

FONT I RIUS, J.M. (1969): Cartas de población y franquicia de Cataluña. CSIC, Madrid-Barcelona.

FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet (Berguedà). Columna Albí, Berga.

GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

VVAA. (1997): "La Pobla de Lillet. 700 aniversari de la carta de poblament i franqueses". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

